

Eichmann Unit Linked To Death Commandos

JERUSALEM, May 5 (AP).—The terror of the "Einsatzgruppen," the Nazi death commandos who rounded up the Jews during World War II for bloody massacres, was resurrected today by prosecution witnesses in the trial of Adolf Eichmann.

Attorney General Gideon Hausner told the court he had evidence that "Eichmann's department was in the very center of this plan."

An official report on the Einsatzgruppen activities in the Baltic, made by Eichmann's "old friend" Franz Walter Stahlbecker, was introduced by Mr. Hausner as evidence on the death commandos.

He said the report spoke of killing more than 100,000 Jews as if it were "speaking of the canning of sardines or of herring."

Testimony on an Einsatzgruppen operation in Poland came from Abraham Aviel, who said he was a boy of 14 when the Germans occupied his village near Radom, Poland.

Death March Starts

"In April, 1942, the Germans closed off the ghetto," Mr. Aviel said. "About 100 Jews were given spades and were marched off to the west. My father was in that group. After about half an hour we heard automatic weapons fired."

"We knew what was in store for us, but there was nothing we could do. Then a second group was marched off. This included my brother. I tried to join him. The Germans would not let me. Hours went by. I tried to hide my family in the attic."

"Suddenly, there was again some terrible noise. German troops arrived on motorcycles. One German blocked the entrance of our house. Another searched the rooms. People driven out were beaten with rubber truncheons."

Eventually, Mr. Aviel said, the Germans discovered his family and they all were marched out to join about 1,000 other Jews who were led away to a graveyard.

"When we got there, we were told to kneel, heads down."

"I was small so I could raise my head without being discovered. In front of me there was a large trench, about 30 yards long. People were made to undress on the edge of the trench. Then there was a machinegun burst. One girl refused to undress. They hit her and then she was shot, too."

Flees From Graves

"I saw a group of Jews digging graves. My brother was among them. I saw him. At that moment I thought, 'One must survive so he can tell what happened.'"

"I jumped forward. I man-

aged to reach the end of the road."

Mr. Aviel said he joined his brother on the grave-digging detail and succeeded in returning to the ghetto. A few days later the two fled to the woods where they met their father.

His father and brother were later killed as partisans, Mr. Aviel said.

Eleazar Kashat testified on atrocities in Latvia, where Stahlbecker was in charge. He said 5,000 Jews were shot the day after the Germans occupied Riga, the Latvian capital. Mr. Kashat said a woman who had survived an Einsatzgruppen massacre told him "those who were lucky got a bullet and those who were not lucky fell into the pit and most of them suffocated."

Mr. Kashat said that Latvians collaborated with the Germans in the massacres.

"One of them, Herbert Zuckus, is living in Argentina today," he declared. "I saw him kill women and children myself. Of course, today he claims, as many do, that he helped the Jews."

He said the Jews tried to organize an underground but a German search of the Riga ghetto in 1943 produced weapons and a list of partisan fighters, who were then executed.

Mr. Kashat told the court that out of 100,000 Jews in all of Latvia, only 800 survived. There was a gasp when he spoke the figure.

Additional evidence submitted by Mr. Hausner told of a meeting in May of 1941 when Nazi security police chief Reinhard Heydrich instructed the Einsatzgruppen commanders.

Mr. Hausner also introduced testimony given at the Nuernberg trial by Walter Noske, an official in Heydrich's office, whose job was to co-ordinate the Einsatzgruppen reports.

Noske was quoted as testifying that "Eichmann's group was in the very core of this plan."

Eichmann made frequent notes as Mr. Hausner quoted from Noske's testimony. The defense counsel, Dr. Robert Servatius, rose and said he would "like very much to hear this witness."

The prosecutor said according to information he had, Noske was sentenced to life in prison for war crimes after the war but that his term was commuted and that he was freed in 1951.

Both Dr. Servatius and Mr. Hausner then said they would try to locate him.

NEW OR.—United S 12 half-sta lieved to be fated Cuba security wr

Delirious 12 yesterda trip across in a 25-foc

They were day night tanker SS about 170 Mississippi their compa

Officially gees from (vivors were States Pub hospital w) New Orlear Mississippi Guard boa

Police p a group of cluding a f away from tor said it caution.

"We ha municable may hav smallpo that ma

Coast A. Gree some pe 19, two successf at Bahi south co

One before spotted man.

shortly a aboard th

A docto was runn that the ing to foc

One of Coast Gu and ate the 15-da

Subw Trap

NEW) A manho trical fire stranded rush-hou BMT sub The tr 4:45 p.m ers head tempora later, b utes it service around

Guard sengers in tunne

DECLASSIFIED AND RELEASED BY
CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY
SOURCES METHODS EXEMPTION 3B2B
NAZI WAR CRIMES DISCLOSURE ACT
DATE 2003 2006

Assault Listed As Family Row

Latvietis iekaro D-Amerikas aerosportu

CIEMOS PIE PAZĪSTAMĀ LATVIEŠU LIDOTĀJA HERBERTA CUKURA

Izmantojot gadījumu, kad ceļā uz Ziemeļameriku kuģis 24 stundas uzkavējās Riodežaneiro, apmeklēja mūsu lidotāju Herbertu Cukuru, kas Brazīlijas galvaspilsētā uzturas jau septīto gadu. Izkāpjot Brazīlijas krastā, Cukurs savu dzīvi iesāka vārda tiešā nozīmē no kailas ielas.

Visi emigranti, kas ieceļo Brazīlijā, vispirms nokļūst uz Ilha das Flores — Puķu salas, kas ir viena no daudzajām salīnām Atlantijas okeanā, Riodežaneiro tuvumā. Tur nonāk arī Herberts Cukurs ar ģimeni — kundzi, diviem dēliem, meitu un veco māti. Uz emigrantu salas formālītātes velkas ļoti gausi, Brazīlijas ierēdņi strādā lēni un nesteidzas. Ja nezina ceļus un nav pietiekamas izmaiņas, uz salas jānodzīvo mēnešiem ilgi kā gūstekņiem. Bet Cukuram tas par garlaicīgu. Viņš kādu dienu pasaka ierēdņiem, ka viņu gaida steidzams darbs, un tūlīt visu lielo ģimeni ar laivu izceļ krastā.

Augstās palmas ar savu trūcīgo lapu galotni met skatu ēnu pie savām saknēm, jo saule stāv tieši virs galvas un visus gurdina līdz nāvei. Cukura ģimene nolemj nakti pavadīt zem palmām. Bet tad tos pēkšņi pārsteidz tropu lietis. Tas ir tik straujš un spēcīgs, ka liekas, valā parautas visas debess slūžas. No ūdens gāzēm seši, līdz ādai izmērcēti bēgļi paslēpjas uz tuvākās nama terases. Drīz iznāk bārdains saimnieks un kaut ko saka galīgi nesaprotamā svešā valodā. Bet viņa sejā nav dusmu pazīmes, un viņš ar roku rāda uz ieejas pusi. Pirmā nakts patstāvīgajā dzīvē ir nodrošināta.

Nākošajā rītā starp divaini stāviem kalniem, kur okeana ūdeni izplūst lēzenā ezerā, kāds vīrs no salasītiem dēļu gabaliem un kokiem taisa plōstu. Pievakarē uz pļosta jau parādās dēļu būda. Tā ir Cukura ģimenes jaunā mājvieta. „Dzīvoklis“ nu ir nodrošināts, bet kur rast darbu un līdzekļus? Ideja drīz rokā. Riodežaneiro gadās daži izpalīdzīgi tautieši, kas aizdod drusku naudas. Liels nekas nav, bet lietpratīgi rīkojoties

tais auto ar lielu ātrumu traucē pa Rio—Sanpaulo autoceļu uz aerodromu. Pretim angāriem uz skrejceļa sarindotas vairākas lidmašīnas. Tie ir Herberta Cukura būvētie lidaparāti. Daži lidaparāti novietoti angaros, kur atrodas arī mehāniskās darbnīcas un lidmašīnu būvētava. Šeit darbus vada Cukura vecākais dēls. Citas darbnīcas atrodas citā pilsētas rajonā, kuras laika trūkuma dēļ neizdevās apskatīt. Daži jaunākie sporta modeļi jau pārdoti. Pēdējā laikā Cukurs sācis būvēt arī speciāla tipa lidmašīnas fazendu vajadzībām ar lielu ātrumu un vieglām nosēšanās spējām.

Sēžamies kādā jaunākā tipa lidaparātā un izriņķojam vairākus lokus virs pilsētas. Mašīna ir 4 vietīga un jūtamiem apmēram kā auto sēdekļos. Tā ir Cukura „ģimenes mašīna“ ar kuru tas parasti izbrauc vikendos dažus simtu kilometru Brazīlijas iekšienē. „Šī zeme ir par plašu auto satiksmei un tas skrej pārk lēni,“ saka Cukurs un piemetina: „18. novembri brauksim nosvinēt kopā ar Sanpaulo latviešiem.“

H. CUKURA DZĪVES VIETĀ

Pēc īsas atpūtas aerokluba bufetē, dodamies uz Herberta Cukura dzīvesvietu. Braucam kādā stāvā kalnā. Jaunais Buiks nemaz nejūt kalna stāvumu un, pārvarot visasākos likumus un pagriezienus, apstājas skaistas, divstāvu mājas priekšā, kuru apšalc palmas ū. c. daļumkoki, kas pašlaik visi spilgtos ziedos. No terases, kur pie atspirdzinājuma glāzes vadām laiku, atklājas skaists skats uz lejā izbūvētām bagātnieku savrupmājām un dārziem. Pie paša terases loga no stāvas kraujas gāžas lejā kalna strauts. Cukurs ieminas, ka tas viņam atgādinot lauku dzirnavu šalkoņu. Viņam vislabāk tik uzkavēties šinī terasē, kur gar sienām novietotas daudzas relikvijas no tālajiem pasaules aplidojumiem Latvijas brīvvalsts laikā.

Vakarā esam vietējās mazās latviešu kolonijas viesi. Lifts paceļ mūs kādā debesskrāpja 12. stāvā. Cukuram parādoties, sa-

ar to pietiek, lai pagatavotu pirmo laivu.

PIRMIE PANAKUMI

Pēc pusgada Cukuram jau ir ducis glītu laiviņu, kuras iekšā sēdētājs var dzīt ar kāju kustībām — t. s. „ūdens velosipedi.“ Agrākā māja uz pļosta jau izveidota par īpatnēju ūdens bāru, un netrūkst apmeklētāju pat no galvaspilsētas bagātnieku aprindām. Rodrigue Freitas ezerā, Alaha dārza malā, kur darbojas Cukura uzņēmums, katru dienu ir nepārtaukta rosība. Strādā visi ģimenes locekļi, kas tomēr vēl nespēj apkalpot jauno uzņēmumu. Daudzreiz jāstrādā pat pāri pusnaktij, kad uz ezera vēlas izbraukt klusi pāriši, lai vienatnē izbaudītu tropu nakts romantiku. Un tad kādu dienu no ezera krasta pacēlas sidraboti putni — Cukura būvētās sporta lidmašīnas, kurās tiek vizināti Brazīlijas bagātāko aprindu ļaudis.

Sensāciju kārie žurnālisti drīz atklāj jauno pasākumu. Centīgais immigrants pat nespēj atkauties no to uzmācības. Ģaī apraksti un foto uzņēmumi parādās daudzās galvaspilsētas laikrakstos un žurnālos. Tas ir signāls visiem Brazīlijas žīdiem sākt savu akciju. Tie seņ jau meklējuši Herbertu Cukuru, nu tas viņiem iekritis tikpat kā rokās. Sākas darbs Brazīlijas izmeklēšanas iestādēm un policijai. Žurnālistiem atkal jauns pļaujas laiks: Abas puses sīvi cinās un meklē pierādījumus un attaisnojumus. Bet kad cīņa ievēlkas garumā, uzbrucējiem zūd pacietība. Tie pūli ierodas ezermalā un sadauza Cukura laivas un lidaparātus. Ar to cīņa apklust, un iestādes biezos izmeklēšanas materiālu sējumus var nolikt vecos archīvos. Vai trācis kādreiz atjaunosles, to tagad nezina arī pats Herberts Cukurs, bet viņa uzņēmums ir izpostīts un šķiet uz visiem laikiem.

Ilgu laiku par Cukuru nebija vairs nekas dzirdams. Kad pirms pāris nedēļām to atkal satieku Riodežaneiro, man cietu roku sniedz vīrs ar bronzas krāsas seju. Drīz vien viņa veikli vadi-

konorgestris partrauc savu vzesu un mums par lielu pārsteigumu atskan — latvju tautas dziesmu maršs! Izrādās, ka esam ieradusies Rio latviešu kolonijas klubā, kur notika arī šī gada 18. novembra piemiņas akts.

„Apakšējā stāvā ir žīdu birojs, kur tika kalti visi apsūdzības plāni pret mani,“ saka Herberts Cukurs un piemetina: „Tagad tie visi gul vecos archīvos.“

„Un kā ir ar laiviņu izīrešanas uzņēmumu Alaha dārzā?“ iejautājos.

„To es nekad vairs nedomāju atjaunot, kaut arī saņemtu atļauju šo pasākumu turpināt. Manas lidmašīnas jau pazīst visā Dienvidamerikā, un saimnieciski tagad jūtos tik stiprs, ka otrreiz mani neizdosies izputināt,“ ar stingru pārliecību saka Cukurs.

Brazīlijas galvaspilsētas labākā rajonā Cukuram pieder arī liels apbūves gabals, kam apkārt izauguši jau daudzi jauni debes-skrāpji. Cukurs ir pārliecināts, ka nākamgad tur pacelsies viņa jaunais ipašums, kura stāvu skaits nebūs mazāks. K. Sidars

CEĻA VĀRDI

Vienmēr un visur, šeit un citur ir darbā radīšanas process. Thoreau

Labi padomi ir kā zaļi augļi, kas nokrīt pirms nogatavošanās. Žans Pauls

Ja tu apiesies ar savām ciešanām uzmanīgi un saudzīgi, tās dzels karstāk kā nātres, ja tās tikai viegli aizkar. Bet līdzīgi tām arī tavas ciešanas tevī mociš mazāk, ja tu tās saņemsi drosmīgi un neēlīgi.

Žans Pauls

Tiem ļaudīm, kam nekā nav, parasti visas lietas ir labā kārtībā. Balzaks

Jau kopš Ādama laikiem mulķi vienmēr ir vairākumā. B. Šovs

R T S : dzied J. Niedra un viņa audzēkņi. — Saviesīga dzīve Laba bufete. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem, sākot ar \$1. Atlikums par labu ANB komūnisma apkarošanai.

plkst. 8 vak. Poļu zālē, 1087 Queen St. W. (pie Dovercourt),